

CONFERENTIA EPISCOPALIS SCANDIAE

Det gudsvigda livet i kyrkorna i Norden

Påven Franciskus utropade den 21 november 2014 ett år för det gudsvigda livet i kyrkan. Det började den 21 november 2014 och avslutas den 16 februari 2016. Vi, de katolska biskoparna i Norden, vill därför vända oss till våra systrar och bröder i våra stift, och särskilt till dem som på det ena eller andra sättet är intresserade av det gudsvigda livet i dess olika former, och säga något om det gudsvigda livets plats och funktion i den katolska kyrkan. Men vi känner också ett ansvar för att framlägga detta för våra katolska troende, för det är tyvärr ett faktum att både närvaron av och förståelsen och intresset för det gudsvigda livet tycks avta bland katolikerna. Många av kyrkans ordnar finns inte längre kvar i våra länder, eller saknar tillväxt och står inför sin stängning här. En sak är dock säker: det gudsvigda livet har alltid en plats i kyrkan men kan bara blomstra där det finns en äkta tro. Mot den bakgrunden vill vi inbjuda er alla att tillsammans med oss fundera kring det gudsvigda livets roll i kyrkan.

Även om det gudsvigda livet i sin nuvarande form inte går tillbaka till kyrkans allra första början och inte är en del av kyrkans hierarkiska struktur, så hör det ändå osvikligt till dess liv och helighet (jfr "Lumen gentium" nr 44). Om vi använder ordet "kallelse" även för kallelsen till det gudsvigda livet, innebär det att Gud står bakom denna kallelse. Det är alltså inte i första hand något som kyrkan har uppfunnit under sin historia för att lösa vissa problem.

Kyrkolagen definierar det gudsvigda livet på följande sätt: "*Det liv som vigts genom löftesavläggelse enligt de evangeliska råden består i en på lång sikt övertagen livsföring där den troende under den Helige Andes ledning i en särskilt hög grad av Kristi efterföljelse hänger sig åt Gud, den högst älskade, och till hans förhärligande liksom också till kyrkans uppbyggande och världens frälsning och ingår en särskild bindning för att i Gudsrikets tjänst uppnå fullkomlig kärlek och bli till ett strålande tecken i kyrkan för att förebåda den himmelska härligheten.*" (CIC canon 573 § 1)

Vi är skyldiga våra ordensgemenskaper och alla gudsvigda personer stor tacksamhet för deras oskattbara insats i kyrkan även här hos oss. Men vi vill redan här understryka att det inte är den pastorala eller karitativa tjänsten - hur viktiga de än må vara – som utgör kärnan i det gudsvigda livet, utan att kärnan utgörs av just det gudsvigda livet som sådant, det vill säga ett liv med Gud i centrum, spegelbilden av det eviga livet. I all ofullkomlighet skall de gudsvigda personerna i sitt liv återspegla det nya livet i Kristus som helt och odelat levde här på jorden för sin himmelske fader. De gudsvigda skall i Kristi efterföljelse synliggöra det liv som alla har mottagit i dopet.

Den helige påven Johannes Paulus II har i sin apostoliska skrivelse "Orientale Lumen" av den 2 maj 1995 delgivit oss några viktiga tankar kring det gudsvigda livet som vi kan låta oss inspireras av.

Det vi kallar det gudsvigda livet har sina rötter i Främre Orienten. I den österländska traditionen betraktas denna levnadsform inte som en särskild kallelse för en speciell kategori av kristna, utan snarare som ett tecken som alla döpta kan vända sig till. På så sätt blir klostret till en profetisk plats där det som frambringas är Guds sanna lovprisning och kärleksbudet förverkligas och blir till ett ideal för den mänskliga tillvaron. Det monastiska livet har alltid varit de österländska kyrkornas själ. I klostren utvecklades det kristna livet i all dess skönhet, rikedom och fruktbarhet.

I den orientaliska traditionen har det monastiska livet behållit sin enhet. I västvärlden uppstod olika former av apostoliskt liv. Här utvecklade det sig i stor mångfald. Ur eremitlivet uppstod monastiska gemenskaper. Senare former av gudsvigt liv sökte ibland en större stränghet eller fördjupning och ville ibland ge ett svar på konkreta behov eller nya pastorala utmaningar.

I sin beskrivning av klosterlivets väsen säger påven Johannes Paulus II att detta är utspänt mellan två poler: Guds ord och eukaristin. Det monastiska livet utvecklar sig i detta spänningsfält som leder till en allt djupare kunskap om Gud. Därmed avses inte en intellektuell kunskap utan en andlig insikt som steg för steg förvandlar den gudsvigda personen efter Kristi bild. Herrens uppenbarelse på Tabors berg blir därmed till en ikon för den kristnes förvandling. Att på så sätt bli lik Kristus är det egentliga målet för det monastiska livet. Det är orsaken till att klosterlivet blivit symbolen för det kristna livet och att klostren blivit andliga centra för hela kyrkan.

Sedan detta första skede i det gudsvigda livet har män och kvinnor som kallats till ett liv enligt de evangeliska råden på ett särskilt sätt vigts åt Herren genom att följa efter Kristus som själv levde jungfruligt och fattigt (jfr Matt 8:20; Luk 9:58) och genom sin lydnad intill döden på korset (jfr Fil 2:8) återlöste och helgade människorna (jfr Vat II: "Perfectae Caritatis" nr 1). I det vigda livet föresätter sig de kristtrogna under den Helige Andes inspiration att närmare följa Kristus, hänge sig åt den oändligt älskade Guden och i strävan efter fullkomlig kärlek i gudsrikets tjänst i kyrkan utgöra ett tecken för och även förkunna den kommande världens härlighet (KKK 916).

Förutom livet i de gemenskaper som traditionellt betecknas som ordnar och kongregationer finns det även nya eller nyupptäckta former av gudsvigt liv. Alltsedan apostlarnas tid har Herren kallat kristna jungfrur att binda sig vid honom i en större hjärtats, kroppens och andens frihet (jfr 1 Kor 7:34-36, KKK 922). Denna levnadsform upplever idag en blomstring och utgör därmed en möjlighet vid sidan av det traditionella ordenslivet att nära följa Kristus efter.

Vidare möjligheter erbjuder också sammanslutningar i apostoliskt liv som binder män och kvinnor, äkta par och familjer närmare till Kristus i nya former av gemenskap, för att på ett nytt sätt vittna om honom.

Vi konstaterar för övrigt också med stor glädje att även många av våra bröder och systrar i de reformatoriska kyrkorna på nytt visar förståelse och intresse för ordenslivet och att det till exempel i en del reformatoriska kyrkor byggs kloster.

Vi vill också understryka varje enskild troendes kallelse till helighet, så som Andra Vatikankonciliet tydligt formulerar det i kapitel 5 i den dogmatiska konstitutionen om kyrkan. Paulus skriver i Första brevet till thessalonikerna 4:3: *"Detta är Guds vilja: att ni skall bli heliga."* Aposteln Petrus talar om att vi är kallade att ha del i *"gudomlig natur"* (2 Petr 1:4). Och Jesus säger i Bergspredikan: *"Var fullkomliga, så som er fader i himlen är fullkomlig"* (Matt 5:48). Slutligen måste vi komma ihåg det nya bud som Kristus skänkte oss i det nya förbundet: *"Mitt bud är detta: att ni skall älska varandra så som jag har älskat er"* (Joh. 15:12). Dessa och många andra ställen i den Heliga skrift är riktade till oss alla, för i dopet blev vi adopterade som Guds söner och döttrar och fick ta emot sonens ande i våra hjärtan (jfr Gal 4:6).

Kyrkans andliga förnyelse kan bara ske om vi – inspirerade av den Helige ande – öppnar oss för denna sanning. I detta sammanhang måste vi också uppfatta det gudsvigda livet i kyrkan. En förnyelse av det gudsvigda livet får stöd av en förnyad tro hos de troende, liksom en förnyelse av det gudsvigda livet leder till en förnyad kallelse till helighet hos alla döpta.

Principiellt innebär detta att såväl ordensmedlemmarna som de andra gudsvigda personerna och alla döpta måste nå en högre uppskattning av eukaristin, tillbedjan inför det Allraheligaste sakramentet, den Heliga skrift, kyrkans tidebön och inte minst det nya kärleksbudet. På så sätt kommer kyrkan att förnyas och få möjlighet att genomföra den nya evangelisering som den helige påven Johannes Paulus II beskrev som kyrkans viktigaste uppgift.

Men vi vill i detta herdabrev också vända oss särskilt till er, bröder och systrar i det gudsvigda livet. Ni har vikt ert liv åt Kristus och kyrkan. Denna vigning är en stor nåd och en gåva för kyrkan. Vi tackar er av hela vårt hjärta för att ni tog emot denna kallelse och lever den med beredvilligt hjärta. Vi är medvetna om er oro inför bristen på återväxt och frågan om framtiden för era gemenskaper med tanke på medlemmarnas stigande ålder. Vi är medvetna om att er levnadsform starkt ifrågasätts och kritiseras av samhället. Men just i den situationen vill vi uppmuntra er med ett ord av påven Benedikt XVI, som i sin predikan på Herrens frambärandes fest år 2013 sade: *Anslut er inte till de olycksprofeter som förkunnar slutet på eller meningslösheten med det vigda livet i vår kyrka; ikläd er tvärtom herren Jesus Kristus och ta på er ljusets rustning, så som den helige Paulus manar (jfr Rom 13:11-14), håll er vakna och var vaksamma"*. Också vi skulle vilja be er: Ge akt på tidens tecken. Er kallelse har ni fått från Gud, ni har inte själva valt den: *"Ni har inte utvalt mig, utan jag har utvalt er"* (Joh. 15:16). Detta säger Jesus till er även idag.

Vi ser i dagens situation i kyrkan, samhället och ordnarna en stor utmaning, som särskilt riktas till er: Vänd alltid tillbaka till er första kärlek. Bara i den intensiva kontakten med Jesus Kristus finner ni kraft och orientering till att gå er egen väg idag – så som påven Franciskus säger i sin apostoliska skrivelse den 21 november 2014 till det vigda livets år: *Jag väntar mig att ni "uppväcker världen", för kännetecknet på det vigda livet är profetian...*(II 2) Profeten tar från Gud emot förmågan att observera den historiska tid han lever i och att tyda det som sker. Han är som en väktare som vakar i natten och vet när morgonen kommer (jfr Jes. 21:11-12). Han känner Gud och han känner människorna, sina bröder och systrar. Han förmår att åtskilja och att öppet brännmärka syndens ondska och orättvisorna, därför att han är fri, inte måste svara inför någon annan herre än Gud och inte har andra intressen än Guds intressen. Profeten står vanligen på de fattigas och värnlösas sida, för han vet att Gud själv står på deras sida.

Vi uppmanar alla gudsvigda personer att leva sin sändning med glädje och äkthet, så att ni kan vara andra till inspiration och en förebild att följa.

Vi vänder oss också särskilt till unga människor som är rotade i tron och aktiva och ofta lever och försvarar denna tro med stor entusiasm, men som fortfarande söker en konkret form för att vittna om sin tro. Beslut att binda sig för hela livet är idag svårt för många, men vi uppmanar dessa unga att reflektera över detta i bön och att be präster och gudsvigda personer om råd och vägledning.

Alla präster vill vi uppmana att själva låta sig inspireras i sin pastorala tjänst både av de gudsvigda personerna och av de troende i allmänhet och att – i den omfattning den Helige Ande ger dem nådegåvorna till det – ställa sig till förfogande som andliga vägledare. De kommer säkerligen att upptäcka att de i så fall uppsöks även av många icke-katoliker som vill växa i sin tro.

Till sist uppmanar vi alla troende särskilt att be för kallelser. Liksom kallelser till största delen uppstår i en omgivning som präglas av levd tro, så kommer denna tro till uttryck också genom att man i tillit till Guds försyn och godhet visar sitt intresse och medansvar för att hans rike skall växa. Ur en sådan omgivning av levande tro och bön kommer Gud även i framtiden att väcka kallelser till det gudsvigda livet.